

STRÁŽNÝ VRCH

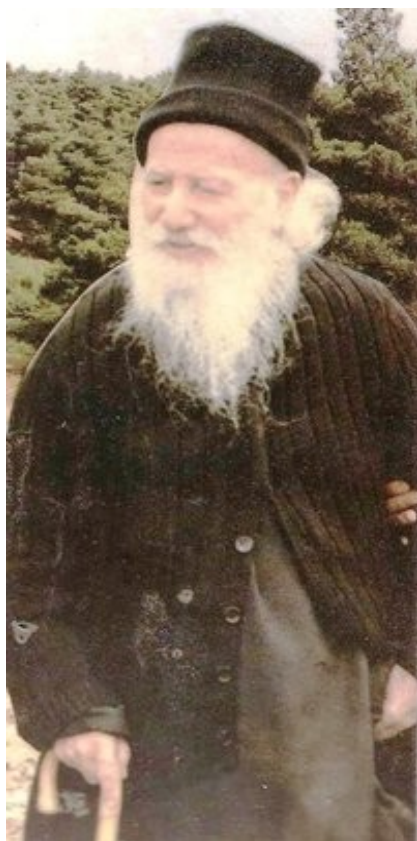
vychází příležitostně při Pravoslavné církevní obci v Rumburku
č. II/2014

OBSAH:

Ctihodný Porfýrij Kavsokalyvita: Z knihy „Život a promluvy“.....	1
Světitel Nikolaj Velimirovič: Dopisy misionáře.....	3
Světitel Dimitrij Rostovský: Co je to Církev Kristova?.....	6
Světitel Nektárij Aiginský, divotvůrce: O Království Božím neboli Církvi.....	7

Ctihodný Porfýrij Kavsokalyvita: Z knihy „Život a promluvy“

1. Nevšímejte si zlého

Nebudeme modlitbou znásilňovat Boha. Nebudeme ho prosit, aby nás čehokoli zbavil, od nemoci či něčeho podobného nebo aby vyřešil naše těžkosti, nýbrž budeme u něho vyprošovat síly a pevnosti, abychom vše vydrželi. Stejně jako on se šlechetností tluče na dveře naší duše, tak i my budeme šlechetně prosit o to, co si přejeme. A jestli Hospodin neodpoví, přestaneme o to prosit. Jestliže nám Bůh nedává to, o co tak usilovně prosíme, pak se to děje proto, že k tomu má nějaký důvod. Bůh má také svá „tajemství“. Jestliže věříme v jeho blahou prozřetelnost, jestliže věříme, že výhradně jemu je známo vše v našem životě a že vždy chce pouze a jedině dobro, proč bychom se mu s důvěrou nesvěřili do péče?

Když obecenství s Kristem probíhá měkce, prostě, bez nátlaku, vyhání d'ábla. A při útoku satana neodchází. Dábel prchá kvůli mírnosti a modlitbě. Odstupuje, když vidí, že jej duše přehlíží a obrací se s láskou ke Kristu. Nemůže snést přehlížení, protože je povýšený. Ale když se znásilňujete, zlý duch se o vás dozví a začne s vámi bojovat. Nezapomínejte se d'áblem a dokonce se ani nemodlete, aby odešel. Čím více prosíte, aby odešel, tím více vás omotává svými pavučinami. Přehlížejte d'ábla. Nebojujte s ním čelem. Když přímo bojuješ s d'áblem, tehdy na tebe útočí, jako tygr, jako divoká kočka. Vystřelíš-li po něm kulku, odpoví ti granátem. Když na něho svrhneš bombu, on proti tobě vystřelí raketu. Nevšímejte si zlého. Hleďte na náruč Boží, vrhejte se do ní a pokračujte ve svém duchovním zápase.

2. Modleme se, aby se v našich životech uskutečňovala Boží vůle

Naše modlitby nebývají vyslyšeny, protože jsme nehodní. Abychom se mohli modlit, je třeba se stát důstojnými *Boha*. Jsme nehodní, protože nemilujeme svého bližního jako sebe samého. Co říká sám Kristus? *'Protož obětoval-li bys dar svůj na oltář, a tu bys se rozpomenul, že bratr tvůj má něco proti tobě, nechejž tu daru svého před oltářem a jdi, prve smiř se s bratrem svým, a potom přijď, obětuj dar svůj.'* (Mt 5.23-24). Dříve než přistoupíš k modlitbě, jdi a smiř se se svým bratrem, popros o odpuštění, aby ses stal hodným. Dokud se toto nestane, nemůžeš se modlit. Nejsi-li hoden, nemůžeš nic dělat. Když vše napravíš a připravíš se, tehdy jdeš a přinášíš svůj dar.

Hodnými se stávají ti, kteří si přejí a touží stát se Kristovými, kteří se odevzdávají do Boží vůle. Nemít svou vůli je velmi cenné, je to všechno. Otrok nemá svou vlastní vůli. Odseknutí své vlastní vůle je možné dosáhnout jediným prostým způsobem – prostřednictvím lásky ke Kristu a plněním jeho přikázání. *'Kdož by měl přikázání má a ostříhal jich, onť jest ten, kterýž mne miluje. A kdož mne miluje, milován bude od Otce mého, a jáť jej budu milovati a zjevím jemu svého sebe.'* (J 14.21). Duchovní zápas je nezbytný. Musíme se utkat s vládci tmy věku tohoto (Ef 6.12). Musíme se utkat se lvem řvoucím (1.Pt 5.8). Nesmíme dopustit, aby v zápase zvítězil zlý.

K tomu jsou nezbytné slzy, pokání, modlitba, almužna, odpuštění, to vše provázené důvěrou v Krista, nikoli malověrností. Pouze Kristus nás může zachránit před tíživou samotou. Modlitba, pokání a almužna. Dejte třebas i jen sklenici vody, nemáte-li peníze. A vězte, že čím více jste posvěcováni, tím více jsou vyslýchány vaše modlitby.

Modleme se prostě a pokojně, bez vášně a násilí. Víme přece, že vše minulé, současné i budoucí, to vše je známo, obnaženo a odkryto před Bohem. Jak říká apoštol Pavel: *'A neníť žádného stvoření, kteréž by nebylo zjevné před obličejem jeho, nýbrž všechny věci jsou nahé a odkryté očima toho, o kterémž jest řeč naše.'* (Žd 4.13). Nebudeme naléhat. Takové úsilí přináší škodu, a ne dobro. Nebudeme se snažit získat to, co si přeje-me, nýbrž ponecháme to na Boží vůli. Protože čím více se za něčím honíme, tím rychleji se to od nás vzdaluje. To znamená, že je třeba trpělivosti, víry a pokoje. A jestliže na to zapomeneme, Bůh nikdy nezapomíná, a je-li nám to k užítku, dá nám to, co je třeba a kdy to bude třeba.

V modlitbě budeme prosit jen o spásu své duše. Neřekl snad Pán: *'hleďte vy nejprv království Božího a spravedlnosti jeho a toto vše bude vám přidáno'*. (Mt 6.33, L 12.31)? Snadno, tím nejsnadnějším způsobem nám může Kristus dát to, oč žádáme. Pohleďte na tajiny. Tajina spočívá v tom, nikterak v mysli nedržet prosbu o cokoli konkrétního. Tajina spočívá v tom, nezištně prosit o naše sjednocení s Kristem, neříkat: „Dej mi to a to...“. Stačí říci: „Pane Ježíši Kriste, smiluj se nade mnou“. Bůh nemá zapotřebí zjišťovat, co potřebujeme. On to všechno zná nesrovnatelně lépe než my a dává nám svoji lásku. Naším úkolem je, abychom na tuto lásku odpověděli modlitbou a zachováváním jeho přikázání. Budeme prosit, aby se na nás plnila Boží vůle. To je to nejužitečnější, to nejbezpečnější jak pro nás, tak pro ty, za které se modlíme. Kristus nám dá vše v hojnosti. Je-li ale v nás i jen nejmenší egoismus, nestane se nic.

Aby Kristus zjevil sám sebe v nás, je třeba mít čisté srdce.

3. Účinné jsou pouze modlitba, mlčení a láska (o výchově dětí)

Účinné jsou pouze modlitba, mlčení a láska. Pochopili jste plody modlitby? Láska v modlitbě, láska v Kristu skutečně pomáhá. Dokud budete děti milovat pouze lidskou láskou, která je často egoistická, jejich chování bude špatné. Ale když se vaše vzájemná láska i láska k dětem změní na křesťanskou a svatou, zmizí všechny vaše těžkosti. Svatost rodičů přináší spásu dětem. Má-li se to stát, je nezbytné, aby Božská blahodať působila na duše rodičů. Nikdo se nestane svatým sám od sebe. A stejná Božská blahodať nakonec osvítí, zahřeje a oživí i duše dětí.

Často mi volají dokonce i ze zahraničí a kladou mi otázky o svých dětech a dalších věcech. Tak mi volala jedna matka z Milána a ptala se, jak má vychovávat děti. Řekl jsem jí: „Modli se a když je třeba, mluv s dětmi s láskou. Víc se modli a méně mluv. Všichni potřebujeme hodně modlitby a málo slov. Nebudeme vtíraví, je třeba se modlit v skrytu a pak mluvit, a Pán nám dá pocítit, byla-li naše slova přijata druhými lidmi. Ne-li, budeme mlčet. Budeme se pouze v skrytu modlit, protože svou mnohomluvností se staneme jen dotěrnými a budeme druhé nutit, aby se nám protivili a někdy i rozčílili. Proto je lepší se skrze skrytou modlitbu obracet k srdci druhých lidí nežli *slovy* k jejich uším.

Poslyš, co ti říkám: modli se a teprve potom mluv. Tak jednej se svými dětmi. Budeš-li jim pořád dávat rady, ty je budou jen obtěžovat, a až vyrostou, budou cítit nátlak. Takže dávej přednost modlitbě. Mluv s nimi skrze modlitbu. Říkej vše Bohu a Bůh bude mluvit s nimi. Není třeba dávat dětem rady hlasem, který slyší je-

jich uši. Můžeš samozřejmě dělat i to, ale nejprve je třeba mluvit o svých dětech k Bohu. Říkej: „Pane Ježíši Kriste, osvít mé děti. Svěřuji Ti je. Ty jsi mi je dal, ale já jsem slabá a nemohu je napravit, proto Tě prosím: osvít je.“ A Pán k nim bude mluvit a oni řeknou: „Ach, neměl jsem maminku zarmoutit tím, co jsem udělal!“ A to bude jejich vnitřní pocit, podle blahodati Boží.

Takže, co je tedy ideál: aby matka rozmlouvala s Bohem a Bůh s dítětem. Jinak jen mluvíš, mluvíš, mluvíš... A to vše jedním uchem vchází a druhým zase vychází a nakonec to začne být vnímáno jako nátlak. A když dítě vyrostne, přichází reakce – začíná se tak či onak vnitřně mstít otcí i matce za to, že ho nutili. Ovšem v ideálním případě má mluvit láska v Kristu a svatost otce a matky. Zář svatosti a nikoli lidské úsilí činí děti dobrými.

Když jsou děti traumatizovány a trpí z nějakého závažného důvodu, netrapte se jejich vzdorem a hrubostí. Ve skutečnosti se tak nechtějí chovat, ale v těžkých chvílích nemohou jinak. Potom toho litují. Avšak jestliže vy se rozčilujete a propadáte hněvu, stavíte se na stranu zlého a on si se všemi vámi hraje.

4. Radost je světlo

„Co mám dělat, abych našla v životě radost?“

„Čti Písmo Sváté, chod' do chrámu. Je třeba, abys měla duchovníka, abys přistupovala ke svatému přijímání. Jedním slovem, buď dobrou křesťankou. Te-hdy nalezeš tu radost, kterou hledáš. Vidíš, nyní jsem nemocný, ale přesto jsem šťastný. Tak i ty, když se trochu přiblížíš ke Kristu, nalezeš radost v životě.“

Otevři dveře, abys vpustila dovnitř světlo.

„Nesnaž se ze sebe vyhnat zlo, které v tobě je. Raději otevři dveře, abys dovnitř vpustila světlo. A světlo, to je Kristus. Potom všechno to temné, co žije v tobě, samo odejde.“

Představ si, že jsi v temné místnosti a začneš kolem sebe máchat rukama, abys rozehnala tmu. Nic nezmůžeš. Otevři okno, aby do místnosti proniklo světlo, a tma sama zmizí. Pouze světlo může zahnat tmu. Pozorně čti Písmo Sváté, životy svatých, díla svatých otců, to je to světlo zahánějící temnotu.“

Světitel Nikolaj Velimirovič: Dopisy misionáře

Knězi K. o světové krizi

Ptáš se mě, člověče Boží, na příčiny a význam nastalé krize. Kdo jsem já, že se mne ptáš na takové tajemství? „Mluv, máš-li něco většího nežli mlčení“, řekl světitel Řehoř Theolog. I když si myslím, že mlčení je nyní více než jakékoli slovo, přesto z lásky k tobě napíšu, co si o této otázce myslím.

„Krisis“ je řecké slovo a v překladu znamená „soud“. Ve Svatém Písmu se slovo „soud“ užívá mnohokrát. Tak čteme u žalmisty: *‘A protož neostojí bezbožní na soudu’* (Žalm 1.5). A opět dále: *‘O milosrdenství a soudu zpívati budu, Tobě, ó Hospodine’* (Žalm 100.1). Moudrý král Šalamoun píše, že od Hospodina vzejde soud každého (Pří 29.26). Sám Spasitel pravil: *‘Aniž zajisté Otec soudí koho, ale všecken soud dal Synu’* (J 5.22). A apoštol Petr píše: *‘Neboť jest čas, aby se začal soud od domu Božího’* (1.Pt 4.17).

Zameň slovo „soud“ slove „krize“ a čti: „O milosrdenství a krizi zpívati budu.“, „od Hospodina vzejde krize každého“, „Otec všecku krizi dal Synu“, „jest čas, aby nastala krize od domu Božího“.

Dříve Evropané, když je postihlo nějaké neštěstí, používali namísto slova „krize“ slovo „soud“. Nyní toto slovo zaměnili slovem „krize“, slovo srozumitelné méně srozumitelným. Přišlo sucho, říkali „soud Boží!“. Záplavy - „soud Boží!“. Začala válka nebo přišla epidemie - „soud Boží!“. Zemětřesení, kobylky, jiné hoře, vždycky jedno - „soud Boží!“. Tedy, krize ze sucha, krize ze záplav, krize kvůli válce a epidemiím. I na současnou finančně-ekonomickou katastrofu lid hledí jako na soud Boží, nenazývá ji ale „soudem“, nýbrž „krizí“. Aby se bída rozmnožila nevědomostí! Neboť, dokud se používalo srozumitelné slovo „soud“, byla srozumitelná i příčina, která vedla k bídě, byl znám i Soudce, který bídu dopustil, i cíl, pro který byla bída dopuštěna. Po záměně slova „soud“ slovem „krize“, pro většinu málo srozumitelným, nikdo není

schopen objasnit, z čeho nebo od koho vzešla a proč. Pouze tím se liší současná krize od krize ze sucha a záplav, z války či epidemie, kobylek či jiného neštěstí.

Ptáš se na příčinu současné krize neboli soudu Božího? Příčina je vždy jen jedna. Příčina všech období sucha, záplav, epidemií a dalších neštěstí je tatáž, jako příčina současné krize – je to odpadnutí od Boha.¹ Hřích odpadnutí od Boha vyvolal i tuto krizi, a Pán ji dopustil proto, aby lidi probudil, aby vystřízlivěli, aby se rozpomněli a vrátili k němu. Krize je kvůli hříchům. Ve skutečnosti, Pán použil současné prostředky, aby se současní lidé umoudřili. Udeřil na banky, burzy, na celý finanční systém. Zpřevrhal stoly směnárníků celého světa tak, jak to kdysi učinil v jerusalémském Chrámu. Uvedl v nebývalou paniku trhovce a směnárníky. Rozhořčil, svrhl, zamíchal, uvedl ve zmatek, zasel strach. A to všechno proto, aby se nadutí evropští a američtí mudrci probrali, rozpomněli, vzpomněli si na Boha. Proto, aby si ti, kteří se uvelebili v přístavech materiálního blahobytu, vzpomněli na duši, přiznali svoje přestoupení a poklonili se Bohu Nejvyššímu, Bohu živému.

Jak dlouho bude krize trvat? Do té doby, dokud nadutí viníci nepřiznají vítězství Nejmocnějšího. Do té doby, dokud se lidé nedovtípí přeložit slovo „krisis“ do svého rodného jazyka a s kajícím vzdechem nevolají: „soud Boží!“

Pojmenuj i ty, důstojný otče, „krisis“ „soudem Božím“ a všemu porozumíš.

Pozdrav tobě a pokoj od Pána!

1 apostase

Podobenství o dvou višních

Jakýsi člověk měl před domem dvě višně – jednu špatnou a jednu dobrou. Kdykoli vycházel z domu, volaly na něho a o něco ho prosily. Špatná višeň pokaždé prosila o něco jiného: jednou „okopej mě“, podruhé „naběhl mi kmen“, pak zase „zaliž mě“ nebo naopak „odved’ ode mne přebytečnou vodu“, jindy „zastiň mne“ a pak zase „dej mi více slunce“. A dobrá višeň vždy jen opakovala jednu a tutéž prosbu: „Pane můj, pomoz mi přinést dobrou úrodu!“.

Hospodář byl stejně milostivý k oběma, chodil za nimi, pozorně vyslychal jejich prosby a vyplňoval všechna jejich přání. Dělal to, oč ho prosila jedna i druhá, krátce řečeno, špatné višni dával vše, co požadovala, a dobré pouze to, co považoval za nutné, majíc na zřeteli hojnou úrodu.

A co se stalo potom? Špatná višeň se velmi rozrostla, kmen i větve se leskly jako kdyby byly potřeny olejem a hojné listoví bylo sytě zelené a rozložitě jako hustý baldachýn. Dobrá višeň naopak na rozdíl od ní nepřitahovala svým vnějším vzhledem žádnou pozornost.

Když nastal čas sklizně, špatná višeň dala málo a malých plodů, které kvůli hustému listí ani nemohly dozrát, zatímco dobrá višeň dala mnoho vynikajících plodů. Špatná višeň se zastyděla, že nemohla dát takovou úrodu jako její sousedka, a začala reptat na hospodáře a vyčítat mu špatnou péči. Hospodář se rozhněval a odpovídal: „Je to snad moje vina? Nevyplňoval jsem snad celý rok tvá přání? Kdybys přemýšlela pouze o úrodě, pomohl bych i tobě přinést tolik plodů, kolik přinesla ona. Ale ty ses tvářila, že jsi chytřejší než já, který jsem tě sázel, a proto jsi taky zůstala neplodná.“

Špatná višeň se hořce kála a slibovala hospodáři, že příští rok bude myslet jen na úrodu, že ho bude prosit pouze o ni a péči o všechno ostatní přenechá jemu samotnému. Jak slíbila, tak i učinila – začala se chovat stejně jako dobrá višeň. A napřesrok přinesly obě višně stejně dobrou úrodu a radost jejich i hospodáře byla veliká.

Mravní poselství tohoto podobenství je jasné všem, kteří se modlí k Bohu.

Hospodář je Bůh tohoto světa a lidé jsou jeho sadba. Tak jako každý hospodář, i Bůh očekává od své sadby úrodu. „Každý strom, který nenese ovoce, vytínají a házejí na oheň“, říká se v Evangelii. Proto je třeba na prvním místě a nejvíce myslet na úrodu. A modlit se k Hospodáři-Bohu, „Pánu sklizně“, za dobrou úrodu. Není třeba prosit Hospodina o zbytečnosti. Podívej se, vždyť nikdo nejde za pozemským panovníkem, aby ho prosil o nějakou malichernost, kterou lze snadno získat i jinde.

„Náš Pán je Pán Dárce“, říká svatý Jan Zlatoústý. Má rád, když ho jeho děti prosí o něco velikého, hodného dětí panovníka. A největší dar, který může Bůh dát lidem, je království nebeské, v němž on sám vládne. Proto Pán Ježíš Kristus přikazuje: „Hleďte nejprve království Boží a vše ostatní vám bude přidáno.“ A ještě přikazuje: „Nestarejte se o to, co budete jíst, co budete pít nebo co si budete oblékat. Váš Otec nebeský ví, že to všechno potřebujete.“ A ještě říká: „Váš Otec ví dříve, než se začnete modlit, co je vám zapotřebí!“.

Tedy, oč je třeba prosit u Boha? Především o to, co je nejlepší, největší a nejnekonečnější. A to jsou ty duchovní poklady, které se nazývají jedním jménem království nebeské. Když především o to prosíme Boha, dá nám, spolu s tímto bohatstvím, i vše ostatní, co potřebujeme v tomto světě. Samozřejmě, není zakázáno prosit Boha i o toto ostatní, co potřebujeme, prosit však o to lze pouze zároveň s prosbou o to hlavní.

Sám Pán nás učí modlit se každodenně i o chléb: „Chléb náš vezdejší dejž nám dnes!..“. Avšak tato prosba nestojí v modlitbě „Otče náš“ na prvním místě, nýbrž až za modlitbou o posvěcení Božího jména, o příchodu království nebeského a o vládě Boží vůle jak na zemi, tak i na nebi.

A tak: nejprve duchovní dobra a teprve potom hmotná. Všechna hmotná blaha jsou z prachu a Hospodin je snadno tvoří a snadno dává. Dává je dle své milosti dokonce i těm, kteří o ně neprosí. Dává je i zvířatům, stejně jako lidem. Avšak duchovní blaha nikdy nedává bez lidské vůle, bez hledání. Ta nejcennější bohatství, tedy ta duchovní, taková jako mírumilovnost, radost, dobrotivost, milosrdenství, trpělivost, víra, naděje, láska, moudrost a další může Bůh dát stejně snadno jako dobra hmotná, avšak pouze těm, kteří milují tyto duchovní poklady a kteří o ně Boha prosí.

Světitel Dimitrij Rostovský: Co je to Církev Kristova?

Věřím, že je pouze jedna svatá, obecná² a apoštolská Církev, jež je utvrzena krví a učením Pána Ježíše Krista, jeho apoštolů, svatých otců a svatých mučedníků, kterou nikdy nepřemohou brány pekelné a jíž se pevně drží východní pravoslavné vyznání. Tato Církev je jedna, protože je pouze jeden Bůh, jedna víra, jeden křest, jedny tajiny a přikázání a jedno učení Pána Ježíše Krista a jeho apoštolů. Tato Církev je svatá, protože věří ve Svatého Svatých, má nejsvětější tajiny předané Kristem Bohem, a nikde nelze nalézt blahodátelného posvěcení kromě svaté Církve pravoslavné. Je to obecná Církev, neboť je tvořena všemi národy země a nesestává z kteréhokoli jednotlivého národa jako dříve z národa židovského. Je to Církev apoštolská, protože má svůj počátek u apoštolů a od nich samotných obdržela moc kněžství. Základ i hlava této Církve je sám Kristus. Její stěny jsou zákon Boží, její sloupy apoštolové, evangelisté a učitelé, její záštita sám Duch Boží. Je to veliké město Krále Nebeského, do kterého se utíkají všichni, na které útočí prokletý ďábel. Hospodin utvrdil svou Církev tak, že ji brány pekelné, to jest veške-

rá démonská moc, všichni heretici a nevěřící, nikdy nemohou přemoci, protože nejmoudřejší Architekt nebeských sfér ji nezaložil na sypkém písku, nýbrž na tvrdé skále, na onom pravdivém vyznání apoštola Petra: *'Ty jsi Kristus, Syn Boha živého'* (Mt 16.16) – na vyznání, které sám Kristus Pán nazval skálou: *'na té skále vzdělám církev svou, a brány pekelné nepřemohou jí'* (Mt 16.18). Tato pravda je pevná a nezměnitelná, protože ji vyřkl sám Kristus, který je taktéž u apoštola nazván skálou: *'a ta skála byl Kristus'* (1.Kor 10.4). Tak nepochybný je základ Církve! Stojí jako vysoká skála, která je dnem i nocí ze všech stran bičována příbojem. Stojí neporušeně a její nepřátelé se jako vlny o kámen tříští a rozplývají. Ona je oslavována a oni jsou zahanbeni; ona kraluje s Kristem a oni budou svrženi do bezedné propasti se svým vůdcem ďáblem; ona bude věčně vítězná na nebesích a oni budou věčně plakat a naříkat v podzemních pekelných žalářích... Ten, kdo stvořil Adamovi pomocníci z jeho žebra, tentýž, Ženich Nebeský, stvořil sobě ze svého probodeného boku milovanou nevěstu a nám laskavou Matku – svou svatou Církev, aby porodila mnoho dětí vodou a duchem. Církev je naše skutečná Matka, její hlas holubice něžně pečuje o své děti, její ústa roní myro apoštolského učení, z jejích rukou kane vonná pryskyřice dobrých skutků konaných láskou a milosrdenstvím, její dva prsy jsou dva zákony – Starý, hlásaný proroky, a Nový, zvěstovaný apoštoly. Svatým křtem rodí své děti k nesmrtnému životu. Jdi k ní, synu můj, pij z prsů skutečné Matky! Ona se se svými pastýři a učiteli neskrývá, aniž byla postavena pod kbelec, nýbrž zjevně svítí veškeré obydlené zemi jako svíce na svícen postavená.

Pán učinil svou Církev bezhříšnou, ona je sloup a utvrzení pravdy (1.Tim 3.15). Ona bude přebývat na zemi až do posledního dne soudného a brány pekelné, podle slov Pána, ji nikdy nepřemohou. Nezměnitelná jsou slova Pána našeho, jeho přečistými ústy vyřčená: *'já s vámi jsem po všechny dny, až do skonání světa'* (Mt 28.20). Věrný je Hospodin ve všech svých slovech (Žalm 54.13). *'Nebe a země pomínou, ale slova má nepominou'* (Mt 24.35). To znamená, že Pán nikdy neodejme svou blahodať od Církve, protože kde je Kristus, tam je i jeho blahodať. Hospodin v Církvi své svaté (Žalm 10.10), v Církvi svaté pravoslavné, apoštolské; i kdyby ji nepřátelé popouzeli, tísnili a trhali, zůstane nepřemožitelná. S ní je Pán a kdo se od ní vzdálí, ten se vzdálí od své spásy. Tuto Církev chrání Duch Boží dle slov Žalmisty. *'Aj, nedřímteť, ovšem nespí ten, kterýž ostříhá Izraele'* (Žalm 120.4). Od tohoto Ducha jsou všechny dary zářící v Církvi. Od okamžiku sestoupení Svatého Ducha na apoštoly Církev svatá rozkvetla jako plodonosný olivovník, rozrostla se nejrůznějšími větviemi – zástupy spravedlivých. Pán Ježíš, jenž za nás trpěl na Kříži, učinil sám sebe hlavou Církve a jejím Vůdcem. Po něm se stali vůdci Církve apoštolové, za nimi učitelé, světitelé, kněží a takovým způsobem došel až k nám los světitelského a kněžského sloužení a bude i po nás až do skonání věků.

Tak jako mezi pšenicí před žatvou musí být plevel, tak i ve svaté Církvi, dokud je jako pšenice na nivě, v plačlivém údolí *tohoto světa*, nelze nenajít mezi dobrými také hříšné. Ovšem kvůli hříšníkům Pán neopouští svou Církev, a neopustí ji do konce věků, jak to přislíbil (Mt 28.20).

Nikde mimo Církev nelze nalézt blahodátelné posvěcení. Ty dobré skutky, které jsou konány mimo pravoslavnou Církev, byť by byly jakkoli dobré, nemohou člověku získat zásluhy k spasení, neboť hlava Církve –

Kristus říká: *'Kdož' není se mnou, proti mně jest; a kdož neshromazďuje se mnou, rozptyluje'* (L 11.23). *'Jakož ratolest nemůže nésti ovoce sama od sebe, nezůstala-li by při kmenu, takž ani vy, leč zůstanete ve mně. Já jsem vinný kmen a vy ratolesti. Kdo zůstává ve mně, a já v něm, ten nese ovoce mnohé; nebo beze mne nic nemůžete učiniti. Nezůstal-li by kdo ve mně, vyvržen bude ven jako ratolest, a uschneť, a sberouť ty ratolesti a na oheň uvrhou a shoří* (J 15.4-6). Kdo se sjednotil s Církví Kristovou, ten se sjednotil s Kristem, který je neoddělitelný od své Církve jako hlava od těla. A kdo se odcizuje Církvi Kristově, ten se odcizuje samotnému Kristu – její hlavě; bez Krista pak všechny jeho dobré skutky, které zamýšlí shromazďovat ku své spáse, neshromazďuje, nýbrž rozptyluje a spásu jimi pro sebe nezíská. Může být úd odseknutý od těla oživovaného a spravovaného hlavou živým údem a může působit? Nikdy. Tak i člověk-křesťan, byť by i žil ctnostně, když se odloučí od Církve pravoslavné, nemůže obdržet spásu. Poslyšte, co říká nejsvětější Athanasios, patriarcha alexandrijský, ve svém Vyznání: „Kdo chce být spasen, musí zachovávat pravoslavnou víru. A kdo ji nezachová v plnosti a čistotě, ten bez jakýchkoli pochybností zahyne na věky.“ Z těchto slov svěditele je zřejmé, že nikdo nemůže dojít spásy mimo pravoslavnou Církev katolickou, stejně jako se ve dnech Noe nikdo nezachránil před potopou, kromě těch, kteří byli na jeho arše. Svätý Kyprián říká: „Komu není Církev matkou, tomu není Bůh otcem.“ A sám Pán pravil: *'Jestliže pak i cirkve neuposlechne, budiž tobě jako pohan a publikán'* (Mt 18.17). Nehleď na jeho dobré skutky, není-li poslušen Církvi. I mezi těmi, kteří nevěří v Krista, je mnoho těch, kteří konají dobré skutky, kteří i spravedlnost milují, i milosrdenství prokazují, nikomu neubližují a dobré skutky konají nejen vůči svým, nýbrž i vůči nám, křesťanům, přesto jim ovšem tyto dobré skutky nemohou přinést spásu, protože jsou cizí Kristu a jeho Církvi. Stejně tak i ti, kteří se nazývají křesťany, ale Církvi Kristově jsou cizí, zahynou i se svými dobrými skutky, byť by je i měli. Mohou být postníci, mravně bezúhonní, dokonce panici či horliví kazatelé – jestli se ale oddělili od Církve, jsou-li to heretici, žádné duchovní zápasy a úsilí je nespasí, nýbrž ještě znásobí jejich muka.

Světitel Nektárij Aiginský, divotvůrce: O Království Božím neboli Církvi

Jsa Králem, náš Pán Ježíš Kristus založil na zemi ihned po svém Nanebevstoupení Království nebeské, když usedl po pravici Boha Otce a když od svého předvěčného Otce obdržel veškerou moc na nebi i na zemi.

Jeho pozemské království je jeho Církvev. Jsa králem, Ježíš o ně pečuje, stanovuje pravidla, pečeti vidění a proroctví a ukončuje oběti a přínosy (srov. Dn 9.24 nn.).

Spravuje ho, vede ho a věčně řídí s pomocí svých posvátných služebníků. Hojně a bez přestání rozdává dary svého Svätého Ducha, aby ho upevnil, dal mu růst a aby ho rozšířil. Král-Spasitel posvěcuje, utěšuje, chrání, povyšuje a oslavuje svůj lid (J 15.26, Sk 2.33-36).

Jsa Králem, Pán ustanovuje ve svém království řád, když dává své Církvi služebníky. Jsa Králem, Ježíš dal svému lidu zákony. Jsa Králem, zve všechny národy, aby v něho věřili. Jsa Králem, žádá od svých následovníků, aby pro něho a pro jeho království obětovali dokonce i svůj život. Jsa Králem, vyhlásil válku zlu a skrze blahodat' daroval mír. Jsa Králem, Ježíš vládne v srdcích věřících, sjednocených s ním prostřednictvím jeho sväté Církve.

Kdo není členem Církve, nachází se vně Království Kristova a je zbaven daru nazývat se jeho synem.

Svätá Kristova Církev je božským církevním společenstvím založeným Spasitelem našim Ježíšem Kristem pro spásu pokolení lidského. Církev byla dána Spasitelem jako nástroj jeho božské lásky a milosrdenství k člověku. Je věčnou nositelkou božské blahodati a pečovatelkou o lidskou spásu. Jsa Bohem, Pán náš Ježíš Kristus, vždy stále tentýž, po všechny věky dává spásu všem těm, kteří v něho věří.

Proto založil svou věčnou Církev. Ta zahrnuje všechny věřící, od prvního až do posledního. On je její hlavou a zachovává ji živou a činnou a upevňuje ji na věky. Jako hlava Církve v Edenu byl hlavou Církve patriarchů založenou na Mojžíšově zákoně, jež předjímal novozákonní Církev skrze obrazy a symboly.

Církev Kristova, to je jedna, svätá, obecná a apoštolská Církev, předurčená od samotného založení světa k spáse lidí a utvrzená k věčnému bytí.

Ve svém listu k Panáriovi uvažuje svätý Epifánij Kyperský o Církvi a v závěru říká: „Církev byla stvořena již s Adamem, byla kázána patriarchům až do Abrahama, v ní věřili po Abrahamovi, byla zjevena Mojžíšem, o ní prorokoval Izajáš, byla v plnosti zjevena Kristem a je s ním, a nyní je svätkována námi.“ V paragrafu 78 svého traktátu o Obecné cirkvi říká: „Povaha Církve je určena Zákonem, proroky, apoštoly a evangelisty.“

Kyryll Jerusalémský poznamenává, že Církev v sobě zahrnuje i všechny ty, kteří věřili v Krista před jeho příchodem. Ti tvořili Církev Starého zákona. Taktéž říká, že v době patriarchů se Církev řídila zaslíbeními a ví-

rou obdrženy na základě zjevení, tedy nikoli za základě psaného slova, nýbrž na základě ústního podání. Od časů Mojžíše a Proroků se řídila Zákonem a prorocstvími, tedy na základě psaného podání.

Takovým způsobem je Církev na zemi založeným Královstvím Kristovým a svatý Jan Zlatoústý říká, že je to „místo přebývání andělů, místo přebývání archandělů, Království Boží, samotné nebe.“ Na ni sestoupivší Duch Svatý v ní přebývá po všechny časy, jak o tom pravil Spasitel svým učedníkům: *'A jáť prositi budu Otce, a jiného Utěšitele dá vám, aby s vámi zůstal na věky, Ducha pravdy, jehož svět nemůže přijíti. Nebo nevidí ho, aniž ho zná, ale vy znáte jej, neboť u vás přebývá a v vás bude'* (J 14.16-17).

Duch Svatý v hojnosti dává Církvi všechna božská charismata. Obdržela právo svazovat a rozvazovat hříchy, zvěstovat evangelium, zvat všechny národy ku spáse. Obdržela moc dávat morální obrodu padlým, když je opět činí obrazem Božím, když jim dává obraz a podobu. Obdržela právo smiřovat je s Bohem a činit z nich opět účastníky božské blahodati, sjednocovat je se Spasitelem a dávat Ducha Svatého všem těm, kteří se k ní utíkají, a činit z nich opět syny Boží. Obdržela moc porážet všechny své protivníky, navždy zůstat nedobytnou, pokořovat své nepřátele, zůstat nevyvratitelnou.

Podle slov Jana Zlatoústého, poražená zůstává Církev vítězkou, ponížená stává se ještě zářivější. Způsobují ji rány, ona se ale ukazuje jako neporažená, podlamují ji, ona ale neklesá, berou ji útokem, ona ale přesto zůstává nedobyta. Není trpná, bojuje a ukazuje se jako neporažená.

Církev Spasitelova je zajisté Království nebeské na zemi. V ní vládne láska, radost, pokoj. V ní přebývá víra v Boha; skrze náboženské cítění a vnitřní poznání srdce přicházíme k poznání Boha, k poznání skrytých tajemství, k poznání zjevené Pravdy. V ní se očekávání ukazují jako plná naděje a jistoty, v ní je uskutečňována spása, v ní se rozprostírá Duch Svatý a v hojnosti vylévá plody své božské blahodati. V ní rozkvétá božská horlivost po Bohu, dokonalá láska a zasvěcení se jemu, stejně jako neustálá touha po nekonečném sjednocení s Bohem.

V Církvi Boží dosahují morální ctnosti člověku dosažitelné dokonalosti. S očištěným duchem a se srdcem proměněným tajinou svatého křtu člověk s dříve potemnělou a necitlivou duší rozvíjí v sobě zcela nové ctnosti a stoupá po žebří ctnosti s úsilím a horlivostí. Církev vskutku obnovila, znovu stvořila člověka, učinila jej obrazem Božím. Svatý prestol Církve je pravou trapezou, z níž věřící požívají pokrm k životu věčnému; z něho je rozdáván věřícím chléb nebeský, tělo nebeské, a kdož z něho požívají, neumírají na věky. Svatý prestol, ustanovený uprostřed Církve Kristovy, je nebeskou trapezou. Přijímá pozemské dary a vynáší je na nebe, dostává nebeské dary a rozděluje je na zemi. Svatý prestol Církve se dotýká země a zároveň Horního Trůnu. Prestol je strašný pro samotné anděly vznášející se pod nebeskými klenbami.

Církev, to je naděje, útočiště, útěcha všech věřících v Krista. Božský Zlatoúst říká, že „Církev, založená Bo-

hem ve světě, je podobna přístavu v oceánu. Když se odvracíme od marností života, nacházíme v ní útočiště a zakoušíme pokoj.“ A dále: „Nevzdaluj se Církvi. Není nic mocnějšího než Církev. Není tvrdší skály ani nad nebem, ani v širém světě. Nikdy nestárne, nýbrž nekonečně vzkvétá. Proč ji Písmo nazývá horou? Kvůli její nepřemožitelnosti. Proč ji ještě nazývá i skálou? Pro její neporušitelnost. Skrze ni byla božskými zázraky, tedy slyšením Písma Svatého, ochočena všeliká divoká zvěř. Proniká sluch každého člověka, vtrhává do duše a uspává tam všechny rozbujeví se tam vášně.“

Podle slov svatého Ignatije, pravá Církev je jen jedna: „Jeden *jest* Ježíš Kristus a není nic cennějšího než on. Přicházejte do Církve, která je jediným chrámem Božím, jediným prestolem jediného Pána Ježíše Krista, narozeného od jediného Otce...“.

Svatý Irinej, episkop lyonský, učedník svatého Polykarpa a žák evangelisty Jana, říká o Církvi ve své knize „Proti heresím“ následující: „Není možné vyčíslit charismata, která Církev dostala od Boha po celém světě ve jménu Pána Ježíše Krista, ukřižovaného při Pontském Pilátovi pro blaho národů. Neuvádí je v omyl či bloudění, nýbrž nezištně předává to, co nezištně přijala od Boha.“

Svatý Theofil, episkop antiochijský (2.století), když hovoří o misii Církve Kristovy, srovnává ve 14. paragrafu své druhé knihy Církev s mořskými ostrovy. „Některé z nich jsou obydlené, je na nich voda, plody, kotviště a přístavy, aby poskytly útočiště těm, jimž hrozí mořské bouře. Úplně stejně dal Bůh světu, rozbouřenému a rozervávanému hříchy, chrámy, nazývané svatými církvemi, v nichž, jako ve vytoužených ostrovních přístavech, se chrání věrouka Církve. K nim se utíkají ti, kteří chtějí být spaseni; stávají se zamilovanými Pravdy a tak se vyhnou hněvu a soudu Božimu.“

Jiné ostrovy jsou skalnaté, nemají ani vodu, ani plody, jsou divoké a neobydlené. Představují nebezpečí pro cestující a trosečníky. O ně se tříští lodě a hynou pasažéři. Taková jsou pokazená učení, které nazývám heresemi. Neusměřované slovem Pravdy uvádějí v blud ty, kteří je následují. Jsou podobni pirátům, kteří naplnili své koráby a bloudíce po vlnách rozbili je o ony ostrovy a navždy je ztratily. Tak to bude také s dílem těch, kteří se vzdálili pravdě a hynou v bloudění.“

